Mykobakterier/TBC (odling/mikroskopi/PCR)

Klinisk mikrobiologi

Remiss

BoS: Mikrobiologi / TBC/Mykobakterier

För externa kunder/kunder utan tillgång till BoS används i första hand LabPortalen, i andra hand pappersremiss (Klinisk mikrobiologi, rosa kant).

ID-kontroll

För utförande av korrekt identitetskontroll se dokument ID-kontroll.

Provtagning

Abcess/punktat (pleuravätska, acites mm): Punktat överförs till sterilt rör eller plastflaska beroende på volym. Minst 1 ml, helst mer.

Benmärg: Minst 1 ml prov i sterilt rör.

Blod: 5 ml tas som vanlig blododling speciell TBC-flaska. Flaskorna förvaras i rumstemperatur.

Blododlingsflaska Myco/F lytic
Beställs eller hämtas från klinisk mikrobiologi

BAL: Mängd 5-10 ml i sterilt rör. Följ basala hygienrutiner och använd andningsskydd FFP3

CSV: >5 ml (Barn: 3-5 ml) i sterilt rör. Vid liten volym CSV finns risk för falskt negativa resultat.

Faeces: 2-3 skedar i sterilt rör med brun kork och spade. Ingen tillsats i röret.

Sekret, Vävnad: Så stor mängd som möjligt för över i sterilt rör. Copanpinnar kan ej användas vid mykobakteriediagnostik

Ett utskrivet dokument är endast en kopia. Giltig utgåva finns på regionvasterbotten.se

Dokumentnummer 00302-4
Giltigt fr o m 2026-11-04

Mykobakterier/TBC (odling/mikroskopi/PCR)

Klinisk mikrobiologi

Sputum: Minst 1 ml per provtagning vid tre olika provtagningstillfällen i universalcontainer. Viktigt att patienten instrueras att hosta från djupet så att provet blir representativt för nedre luftvägar. Prov tas lättast på morgonen. Följ basala hygienrutiner samt ha andningsskydd FFP3.

Urin: Morgonurin, 100 ml vid tre olika provtagningstillfällen.

Urinflaska
Artikelnummer 11817
Grön hylsa
Artikelnummer 12376

VSK: Ventrikelsköljvätska avspeglar förekomsten av mykobakterier i luftvägarna. Lämplig analys när sputum och BAL inte går att få. Provet bör tas vid tre olika provtagningstillfällen, helst på morgonen. Följ basala hygienrutiner och använd andningsskydd FFP3

Urinflaska: Artikelnummer 11817
Grön hylsa: Artikelnummer 12376

Vuxna: Ventrikeln sköljs på fastande mage med ca 200 ml sterilt vatten. Hela mängden sänds in i steril skruvlocks försedd plastflaska.

Barn: Samma som ovan men använd 10 ml sterilt vatten

Provhantering

Kylförvaring, undantag blododlingsflaskor som förvaras i rumstemperatur. Skickas snarast möjligt. Prov taget utanför Norrlands Universitetssjukhus bör transporteras i kyla. Prover för analys av mykobakterier får inte skickas med rörpost.

Prov skall skickas med ytterhylsa (artikelnummer 11710 eller 12376). Märk både prov och ytterhylsa med patient-id/BoS-etikett.

Indikation

Mykobakterier/TBC (odling/mikroskopi/PCR)

Klinisk mikrobiologi

Misstanke om infektion med Mykobakterier, Mykobakterium tuberkulosis komplexet eller icketuberkulösa mykobakterier.

Analyser:
- Mikroskopi av syrafasta stavar görs på BAL, sputum och VSK. Sputumprover bedöms avseende representativitet.
- PCR för Mykobakterium tuberkulosis komplexet med påvisande av eventuella resistensgener för Rifampcin och Isoniazid. Samtliga provmaterial utom blod och urin.
- Odling. Samtliga provmaterial.

Referensintervall, beslutsgräns

Ej relevant.

Interferens/felkällor

PCR kan kvarstå som positivt trots att inga levande bakterier finns kvar efter behandling.

Angående PCR analysen för M. tuberculosiskomplexet är sensitiviteten för mikroskopipositiva luftvägsprover ca 95-100 % jämfört med odling. För mikroskopinegativa prov är sensitiviteten ca 50-60 % jämfört med odling. För andra prover än luftvägsprover är känsligheten < 50% i vissa fall. Specificiteten är 99-100 %. Negativ PCR utesluter således inte tbc! Eftersom icke viabla bakterier kan påvisas med PCR kan odlingsnegativa prov vara sant PCR-positiva, till exempel under behandling.

Svarsrutiner

Svar på mikroskopi fås vanligen vardagen efter provet ankommit till laboratoriet. Svar samma vardag är möjligt om provet ankommer till laboratoriet före kl 8:30 efter telefonkontakt med laboratoriet. Nya patienter med positiv mikroskopi telefonbesvaras.

Svar på PCR fås första vardagen efter provet ankommit till laboratoriet. Nya patienter med positiv PCR telefonbesvaras.

Svar på positiv odling fås i regel efter 2-5 veckor. Negativt svar fås efter 7 veckor.

Svar med resistensbestämning fås 2-3 veckor efter positiv odling.

Ackrediterad

Mikroskopi, odling och resistensbestämning: Ja.
PCR: Nej.

Sparas i biobank

Nej.

Mykobakterier/TBC (odling/mikroskopi/PCR)

Klinisk mikrobiologi

Synonymer

TB, TBC, lungsot, tuberkulos, mycobakterier, atypiska mykobakterier

Dokumentslut

Ett utskrivet dokument är endast en kopia. Giltig utgåva finns på regionvasterbotten.se

Dokumentnummer 00302-4
Giltigt fr o m 2026-11-04